

Original Research / Orijinal Araştırma

Evaluation of Obesity-Related Prejudice and Attitude for Healthy Nutrition in Trakya University Faculty of Medicine Students

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Obezite ile İlgili Önyargının ve Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumun Değerlendirilmesi

Özge Mengi Çelik¹, Sedef Duran²

Abstract

Objective: In this study, it was aimed to evaluate the attitude for healthy nutrition and the prejudice related with obesity and and to associate them with some factors in Trakya University Faculty of Medicine students. **Materials and Methods:** This descriptive study was conducted with 440 students studying at Trakya University Faculty of Medicine. The demographic characteristics (gender, age, grade of education), anthropometric measurements (body weight, height), obesity-related prejudices and attitude for healthy nutrition were questioned through the questionnaire form. **Results:** 9.5% of individuals were unprejudiced against obesity, 69.1% were prone to prejudice and 21.4% were prejudiced against obesity. There was a statistically significant difference between the genders in terms of the Obesity Prejudice Scale (GAMS-27) total score ($p<0.05$). Of the individuals, 1.4% had a low, 15.0% moderate, 71.4% high and 12.3% ideally high healthy nutrition attitude. There was a statistically significant positive correlation between the total score of the Attitude Scale for Healthy Nutrition and the age and grade of education ($p<0.05$). No statistically significant correlation was found between the total score and sub-factor scores of the Attitude Scale for Healthy Nutrition and the total score of the GAMS-27 ($p>0.05$). **Conclusion:** Majority of the students have a high level of healthy nutrition attitude. Obesity-related prejudice was found to be high in medical school students. It is important that this health profession group, which has a high probability of encountering obese individuals, is not prejudiced against obese individuals, in terms of not interrupting and maintaining the health service received in these individuals. These two important issues should be emphasized more by conducting new studies on medical school students, who are the doctors of the future.

Key words: Obesity-related prejudice, healthy eating attitude, medical school students

Özet

Amaç: Bu çalışmada, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun ve obezite ile ilişkili önyargının değerlendirilmesi ve bazı faktörler ile ilişkilendirilmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 440 öğrenci ile yürütülmüştür. Anket formu aracılığıyla bireylerin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim görülen sınıfın derecesi), antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı, boy uzunluğu), obezite ile ilişkili önyargıları ve sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumları sorgulanmıştır. **Bulgular:** Bireylerin %9.5'i obeziteye karşı önyargısız, %69.1'i önyargıya eğilimli ve %21.4'ü obeziteye karşı önyargılıdır. Obezite Önyargı Ölçeği (GAMS-27) toplam puanı açısından cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Bireylerin %1.4'ü düşük, %15.0'ı orta, %71.4'ü yüksek ve %12.3'ü ideal düzeyde yüksek sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahipti. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği toplam puanı ile yaş ve eğitim görülen sınıf derecesi arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$). Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği toplam puanı ve alt faktör puanları ile GAMS-27 toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptanmamıştır ($p>0.05$). **Sonuç:** Öğrencilerin büyük çoğunluğu yüksek düzeyde sağlıklı beslenme tutumuna sahiptir. Tıp fakültesi öğrencilerinde obezite ile ilişkili önyargının yüksek oranda görüldüğü saptanmıştır. Obez bireyler ile karşılaşma olasılığı yüksek olan bu sağlık mesleği grubunun, obez bireylere karşı önyargısız olması, bu bireylerde alınan sağlık hizmetinin aksamaması ve sürdürülmesi açısından önem taşımaktadır. Geleceğin doktorları olan tıp fakültesi öğrencilerinde yeni çalışmalar yapılarak bu iki önemli konu üzerinde daha fazla durulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Obezite ile ilişkili önyargı, sağlıklı beslenme tutumu, tıp fakültesi öğrencileri

Geliş tarihi / Received: 20.06.2022 Kabul tarihi / Accepted: 13.09.2022

¹Trakya University / Türkiye

²Trakya University / Türkiye

Address for Correspondence / Yazışma Adresi: Özge Mengi Çelik, Trakya University, Türkiye
ozgeemengi@gmail.com

Mengi Celik OM, Duran S. Evaluation of Obesity-Related Prejudice and Attitude for Healthy Nutrition in Trakya University Faculty of Medicine Students. TJF&PC, 2022;16(4): 690-698

DOI:10.21763/tjfm.1133228

Giriş

Obezite ile ilgili sorunlar, beslenme ve sağlık politikalarında geniş yer tutmaktadır. Günümüzde obezite ve ilişkili komplikasyonlar malnutrisyondan daha sık görülmektedir. Obezite ve kötü beslenme başta kanser, diyabet ve kardiyovasküler hastalıklar olmak üzere çeşitli komplikasyonlara sebep olmaktadır. Bireylerin sağlıklı beslenmeye yönelik tutumları ve davranışlarının değerlendirilmesi bu bağlamda oldukça önemlidir.¹ Tıp fakültesi öğrencilerinin sağlıklı beslenme alışkanlıklarına sahip olmaları gerektiği konusunda fikir birliği vardır, ancak bu konunun uygulamaya dönüştüğünü gösteren sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır.^{2,3} Genç nüfusta da kronik hastalıkların görülme oranı artmaktadır ve bu artışın en önemli nedenlerinden biri beslenme alışkanlıklarıdır. Yetişkinlik döneminin başları (18-25 yaş) bireylerin bağımsız oldukları ve kalıcı davranış biçimlerini benimsedikleri kritik bir dönemdir ve sağlıklı beslenme davranışları obezite ve kronik hastalık riskinin artmasıyla ilişkilendirilmektedir. Tıp fakültesi öğrencilerinde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun sergilenmesi, hem bireyin kendi sağlığı, hem de geleceğin birinci basamak hekimleri olarak toplum sağlığı açısından oldukça önemlidir. Tıp fakültesi öğrencilerinin öncelikle kendileri sağlıklı beslenme tutumu sergilemelidir. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum sergilemeyen hekimlerin, kendi hastaları için de sağlığın geliştirilmesinde başarısız olma olasılıkları daha yüksektir.³ Tıp fakülteleri, beslenme eğitimi için büyük bir fırsattır ve sağlık eğitimi programları geliştirilirken bu konu üzerinde durulmalıdır. Dünya çapında yetişkin nüfusta obezite prevalansı giderek artmaktadır ve bu nedenle genç yetişkin yaş grupları obezitenin önlenmesi için hedef alınmalıdır.⁴

Obez bireyler genellikle obur, iradesiz, başarısız, hareketsiz, dayanıksız, tembel, değersiz ve özgüveni eksik bireyler olarak görülebilmektedir ve ön yargılı davranışlar ile karşı karşıya kalabilmektedir. Obez bireyler sağlık alanında da obezite önyargısına maruz kalabilmekte ve sağlık hizmeti veren bireyler obeziteye karşı önyargılı olabilmekte, obez bireylere karşı olan önyargılarını çeşitli şekillerde (söz ve davranışlar ile) ifade edebilmektedir.⁵⁻⁷ Sağlık çalışanlarının obeziteyi önlenebilir veya kontrol edilebilir bir durum olarak benimsemesinden dolayı, obeziteye karşı önyargı geliştirebileceği ifade edilmektedir. Sağlık alanında obez bireylere karşı önyargının olması, obez bireylerin sağlık hizmeti alımında aksaklıklara yol açmaktadır ve obez bireyler aldıkları tedaviyi yarıda bırakabilmektedir. Obez bireyler ile karşılaşma oranı oldukça yüksek olan geleceğin doktorlarının, obez bireyleri yargılamadan ve onlara önyargısız bir şekilde yaklaşarak sağlık hizmeti sunmaları oldukça önemlidir. Doktorlar obezitenin yönetiminde önleyici ve tedavi edici bir göreve sahiptir.⁸⁻¹⁰ Bu çalışmada, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun ve obezite önyargısının değerlendirilmesi, sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun ve obezite önyargısının bazı faktörler ile olan ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Mevcut durumun değerlendirilmesinin, bu alandaki boşluğun doldurması açısından literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 1416 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçimi yapılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir, ancak ulaşılamayan ve çalışmaya katılmak istemeyenlerin olmasından dolayı 440 (%31.07) öğrencinin verisi elde edilmiş ve bu veri sayısı ile çalışma tamamlanmıştır. Çalışmaya başlamadan önce Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan 13.12.2021 tarihli 24/10 karar numaralı 'Etik Kurul Onayı' alınmıştır. Çalışmada tüm prosedürler Helsinki Deklarasyonuna uygun şekilde yürütülmüştür. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu yardımıyla toplanmıştır. Bireyler çalışma öncesi çalışma içeriği ve verilerin gizliliği hakkında bilgilendirilmiş, çalışmaya katılmayı kabul eden bireylerden gönüllü onam formunu imzalamaları istenmiştir. Anket formu aracılığıyla bireylerin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim görülen sınıf), antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı, boy uzunluğu), obezite önyargıları ve sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumları sorgulanmıştır. Bireylerin boy uzunlukları ve vücut ağırlıkları kendi beyanlarına dayanarak alınmıştır. Beden kütle indeksi (BKİ) değeri vücut ağırlığının boy uzunluğunun karesine bölünmesiyle hesaplanmış, Dünya Sağlık Örgütü sınıflamasına uygun şekilde değerlendirilmiştir. Buna göre BKİ 18.50 kg/m²'nin altında olan bireyler zayıf, 18.50–24.99 kg/m² arasında olanlar normal, 25.0–29.99 kg/m² arasında olanlar fazla kilolu, 30.0 kg/m² ve üzeri olanlar obez olarak sınıflandırılmıştır.¹¹

Bireylerin obezite önyargıları 'Obezite Önyargı Ölçeği (GAMS-27)' kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçek, 2015 yılında Ercan ve ark.¹² tarafından geliştirilmiş, güvenilir ve geçerli olduğu saptanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.847 olarak hesaplanmıştır. Ölçek beşli likert yapıya sahiptir ve 15'i olumlu, 12'si olumsuz toplam 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten en düşük 27 puan, en yüksek 135 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan puanlara göre bireyler önyargısız (≤ 68 puan), önyargıya eğilimli (68.01-84.99 puan arası) ve

önyargılı (≥ 85 puan) olmak üzere üç şekilde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça, bireylerin obeziteye karşı önyargı düzeyi artmaktadır.

Bireylerin sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumları ‘Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği’ kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçek Tekkurşun Demir ve Cicioğlu¹³ tarafından 2019 yılında geliştirilmiş, güvenilir ve geçerli olduğu saptanmıştır. Ölçek 21 sorudan oluşmakta ve dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Alt faktörler; beslenme hakkında bilgi, beslenmeye yönelik duygu, olumlu beslenme ve kötü beslenmedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları, beslenme hakkında bilgi faktörü için 0.90, beslenmeye yönelik duygu faktörü için 0.84, olumlu beslenme faktörü için 0.75 ve kötü beslenme faktörü için 0.83 şeklindedir. Beslenme hakkında bilgi alt faktörü beslenme ile ilgili genel bilgiyi, beslenmeye yönelik duygu alt faktörü sağlıksız besinler tüketildiği zaman hissedilen keyfi/mutluluğu, olumlu beslenme alt faktörü olumlu beslenme alışkanlıklarını ve kötü beslenme alt faktörü kötü beslenme alışkanlıklarını sorgulamaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 21, en yüksek puan 105’tir. Ölçekten alınan puanın artması, bireylerin daha yüksek düzeyde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Ölçekten alınan 21-42 puan düşük, 43-63 puan orta, 64-84 puan yüksek ve 85-105 puan ideal düzeyde yüksek sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Science) 22.0 istatistiksel paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Histogram, varyasyon katsayısı oranı, Skewness, Kurtosis ve Kolmogorov-Smirnov testleri kullanılarak verilerin dağılım analizi gerçekleştirilmiştir. İkili grupların karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda normal dağılıma uygun olmayan yöntemler için Mann-Whitney U testi, üç ve üzeri sayıdaki grubun karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon katsayısı ile verilmiştir. Sonuçlar %95 güven aralığında, istatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonunda Post-hoc güç analizi için G*Power (versiyon 3.1.9.7, Universitat Düsseldorf, Düsseldorf, Almanya) programı kullanılmıştır. GAMS-27 toplam puanı ile BKİ arasındaki korelasyon dikkate alınarak yapılan analizde, çift yönlü hipotez testi alfanın istatistiksel anlamlılığı %5 ve güven aralığı %95 alındığında çalışmanın gücü ($1 - \beta$) %81 olarak bulunmuştur.

Bulgular

Bireylerin genel özellikleri Tablo 1’de verilmiştir. Çalışma 440 birey (303 kadın, 137 erkek) ile yürütülmüştür. Çalışmaya katılan bireylerin %9.8’i 1. sınıfta, %20.2’si 2. sınıfta, %35.0’i 3. sınıfta, %11.1’i 4. sınıfta, %19.8’i 5. sınıfta, %4.1’i 6. sınıfta eğitim görmektedir. Bireylerin yaş ortalaması 21.7 ± 2.28 yıl, BKİ ortalaması 23.0 ± 4.32 kg/m²’dir. Bireylerin %8.9’u zayıf, %65.5’i normal ağırlıkta, %19.5’i fazla kilolu ve %6.1’i obezdir.

Tablo 1. Bireylerin genel özellikleri

Değişkenler	Sayı (%)
Cinsiyet	
<i>Kadın</i>	303 (%68.9)
<i>Erkek</i>	137 (%31.1)
Eğitim görülen sınıfın derecesi	
1	43 (%9.8)
2	89 (%20.2)
3	154 (%35.0)
4	49 (%11.1)
5	87 (%19.8)
6	18 (%4.1)
	$\bar{X} \pm SS$
Yaş (yıl)	21.7 ± 2.28
Vücut ağırlığı (kg)	66.7 ± 16.28
BKİ (kg/m²)	23.0 ± 4.32
BKİ sınıflaması	
<i>Zayıf (18.50 kg/m²)</i>	39 (%8.9)
<i>Normal (18.50-24.99 kg/m²)</i>	288 (%65.5)
<i>Fazla kilolu (25.00-29.99 kg/m²)</i>	86 (%19.5)
<i>Obez (≥ 30.0 kg/m²)</i>	27 (%6.1)

Bireylerin obeziteye karşı önyargılarının değerlendirilmesi Tablo 2’de verilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin GAMS-27 toplam puanı 78.6 ± 9.29 ’dur. Bireylerin %9.5’i obeziteye karşı önyargısız, %69.1’i önyargıya eğilimli ve %21.4’ü obeziteye karşı önyargılıdır. GAMS-27 toplam puanı açısından cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Eğitim görülen sınıfın derecesi ve BKİ sınıflamasına göre bireylerin GAMS-27 toplam puanı değişmemektedir ($p > 0.05$).

Tablo 2. Bireylerin obeziteye karşı önyargılarının değerlendirilmesi

	GAMS-27 Toplam Puanı ($\bar{X} \pm SS$)	p değeri
Genel	78.6±9.29	
Önyargısız (≤ 68 puan)	42 (%9.5)	
Önyargıya eğilimli (68.01-84.99 puan)	304 (%69.1)	
Önyargılı (≥ 85 puan)	94 (%21.4)	
Kadın	79.4±8.01	
Önyargısız (≤ 68 puan)	20 (%6.6)	p=0.003^a
Önyargıya eğilimli (68.01-84.99 puan)	214 (%70.6)	
Önyargılı (≥ 85 puan)	69 (%22.8)	
Erkek	76.9±11.40	
Önyargısız (≤ 68 puan)	22 (%16.1)	
Önyargıya eğilimli (68.01-84.99 puan)	90 (%65.7)	
Önyargılı (≥ 85 puan)	25 (%18.2)	
Eğitim görülen sınıfın derecesi		
1	77.7±7.96	
2	80.2±7.09	
3	78.3±9.45	p=0.423^b
4	78.0±13.81	
5	78.5±9.04	
6	77.3±6.05	
BKİ sınıflaması		
Zayıf (18.50 kg/m ²)	79.3±5.96	
Normal (18.50-24.99 kg/m ²)	78.3±8.84	p=0.764^b
Fazla kilolu (25.00-29.99 kg/m ²)	79.2±10.63	
Obez (≥ 30.0 kg/m ²)	78.5±13.04	

^aMann-Whitney U testi, ^bKruskal Wallis testi, * $p < 0.05$

Bireylerin sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumları Tablo 3’te verilmiştir. Cinsiyetler arasında sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği toplam puanı ve beslenmeye yönelik duygu alt faktör puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0.05$). Eğitim görülen sınıf dereceleri arasında sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği toplam puanı ve beslenme hakkında bilgi alt faktör puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Beslenmeye yönelik duygu alt faktör puanında BKİ sınıflamasına göre istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bireylerin %1.4’ü düşük, %15.0’ı orta, %71.4’ü yüksek ve %12.3’ü ideal düzeyde yüksek sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahiptir (tabloda gösterilmemiştir).

Tablo 3. Bireylerin Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği Toplam Puanı ($\bar{X}\pm SS$)	p değeri	Beslenme Hakkında Bilgi ($\bar{X}\pm SS$)	p değeri	Beslenmeye Yönelik Duygu ($\bar{X}\pm SS$)	Alt Faktörler p değeri	Olumlu Beslenme ($\bar{X}\pm SS$)	p değeri	Kötü Beslenme ($\bar{X}\pm SS$)	p değeri
Cinsiyet										
<i>Kadın</i>	73.3±10.72	0.027* ^a	21.0±3.34	0.851 ^a	16.6±5.05	<0.001* ^a	17.5±3.94	0.231 ^a	18.1±3.60	0.741 ^a
	71.2±10.32		21.0±3.57		15.1±4.17		17.2±3.82		17.9±4.91	
<i>Erkek</i>										
Eğitim görülen sınıfın derecesi										
<i>1</i>	71.1±9.74	0.014*	20.0±3.64	<0.001*	16.7±4.96	0.701	17.1±3.24	0.090	17.2±4.13	0.110
	72.9±8.82		20.9±3.26		16.3±4.54		17.1±3.52		18.5±3.45	
<i>2</i>	71.5±11.19		20.6±3.59		15.7±5.42		17.1±4.22		17.9±4.56	
	73.6±8.34		21.2±2.19		16.2±3.38		18.1±2.93		17.9±3.30	
<i>3</i>	75.0±12.77		21.9±3.65		16.2±4.89		18.1±4.50		18.7±4.00	
	70.2±8.68		22.3±2.30		14.6±3.89		16.6±3.06		16.5±3.51	
<i>4</i>										
<i>5</i>										
<i>6</i>										
BKİ sınıflaması										
<i>Zayıf</i>	73.4±14.86		20.3±4.57		16.4±8.69		17.3±3.77		19.3±4.11	
<i>Normal</i>	72.6±10.17	0.170	20.9±3.18	0.380	16.4±4.22	0.001*	17.3±4.02	0.802	17.9±3.97	0.066
<i>Fazla kilolu</i>	73.2±9.17		21.6±2.67		15.2±4.32		17.8±3.44		18.3±3.48	
<i>Obez</i>	69.1±12.36		20.9±5.34		13.8±4.29		17.4±4.28		16.8±5.78	

^aMann-Whitney U testi, diğer testler Kruskal Wallis testi, *p<0.05

Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ile obezite önyargısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi Tablo 4'te verilmiştir. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği toplam puanı ve alt faktör puanları ile GAMS-27 toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ile obezite önyargısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi

	GAMS-27 Toplam Puanı
Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği Toplam Puanı	r=0.006 p=0.916
Alt Faktörler	
<i>Beslenme Hakkında Bilgi</i>	r=0.004 p=0.949
<i>Beslenmeye Yönelik Duygu</i>	r=-0.001 p=0.986
<i>Olumlu Beslenme</i>	r=0.062 p=0.280
<i>Kötü Beslenme</i>	r=-0.003 p=0.954

Spearman korelasyonu, * $p<0.05$

Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ve obezite önyargısı ile bazı değişkenler arasındaki ilişki Tablo 5'te verilmiştir. GAMS-27 toplam puanı ile BKİ arasında pozitif yönde zayıf korelasyon; sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği toplam puanı ile yaş ve eğitim görülen sınıf derecesi arasında pozitif yönde zayıf korelasyon; beslenme hakkında bilgi alt faktör puanı ile yaş ve eğitim görülen sınıf derecesi arasında pozitif yönde zayıf korelasyon; beslenmeye yönelik duygu alt faktör puanı ile BKİ arasında negatif yönde zayıf korelasyon; olumlu beslenme alt faktör puanı ile eğitim görülen sınıf derecesi arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı zayıf korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 5. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ve obezite önyargısı ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi

	Yaş	BKİ	Eğitim görülen sınıfın derecesi
GAMS-27 Toplam Puanı	r=0.048 p=0.406	r=0.134 p= 0.019*	r=-0.022 p=0.699
Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği Toplam Puanı	r=0.114 p= 0.047*	r=-0.085 p=0.142	r=0.127 p= 0.028*
Alt Faktörler			
<i>Beslenme Hakkında Bilgi</i>	r=0.278 p< 0.001*	r=0.089 p=0.124	r=0.262 p< 0.001*
<i>Beslenmeye Yönelik Duygu</i>	r=-0.015 p=0.799	r=-0.212 p< 0.001*	r=-0.033 p=0.564
<i>Olumlu Beslenme</i>	r=0.046 p=0.427	r=0.020 p=0.727	r=0.124 p= 0.030*
<i>Kötü Beslenme</i>	r=0.043 p=0.454	r=-0.094 p=0.103	r=0.000 p=0.997

Spearman korelasyonu, * $p<0.05$

Tartışma

Bu çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin obezite önyargıları, sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumları ve ilişkili faktörler değerlendirilmiştir.

Sağlıklı beslenme, bireylerin sağlıklı bir yaşam sürmeleri ve kronik hastalıkların gelişiminin önlenmesi açısından oldukça önemlidir. Tıp fakültesi öğrencileri, geleceğin birinci basamak hekimleri olarak düşünüldüğünde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumları hem bireysel, hem de toplumsal önem arz etmektedir. Bu dönemde kazanılan yanlış beslenme davranışları ilerleyen dönemlerde de devam etmektedir.¹⁴ Bu çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğu (%83.7) yüksek düzeyde sağlıklı beslenme tutumuna sahiptir. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu gösterilmiştir. Ülkemizde spor yönetimi bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, benzer şekilde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu gösterilmiştir.¹⁵ Yine İsveçli üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada da, kadın öğrencilerin daha sağlıklı beslenme davranışlarına sahip oldukları saptanmıştır.¹⁶ Bu çalışma sonucuna göre kadın öğrenciler beslenmelerine daha fazla dikkat etmektedir. Çalışmada, ayrıca erkek öğrencilerin ve BKİ değeri yüksek olan bireylerin sağlıksız besinleri (şekerli besinler, fastfood, işlenmiş et ürünleri, kızartılmış besinler ve şerbetli tatlılar) tüketmekten daha yüksek oranda mutluluk duyduğu saptanmıştır. Erkek öğrenciler sağlıksız beslenme davranışlarını daha fazla göstermektedir ve sağlıksız besinleri tüketmekten daha yüksek oranda mutluluk duymaları beklenen bir durumdur. Bu çalışmada ayrıca kadın öğrencilerde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma paralel şekilde obeziteye karşı önyargının da yüksek olduğu görülmektedir. Literatürde BKİ değerlerindeki artışın yeme bağımlılığı şiddetini arttırdığı bildirilmektedir.¹⁷ Yeme bağımlılığı sağlıksız besinlere (işlenmiş, lezzetli ve yüksek enerjili besinler) olan bağımlılığı yansıtan bir yeme davranışıdır.¹⁸ Çalışmamızda da literatüre paralel şekilde BKİ değeri yüksek olan bireylerin sağlıksız besinleri tüketmekten daha yüksek oranda mutluluk duyduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada, yaş ve eğitim görülen sınıfın derecesi arttıkça öğrencilerin daha fazla sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Yetişkin bireyler ile yapılan bir çalışmada, bireylerin yüksek düzeyde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu ve yaş ile sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlar arasında bizim çalışmamıza paralel şekilde pozitif yönde ilişki olduğu saptanmıştır.¹⁹ Yine yetişkin bireyler ile yapılan başka bir çalışmada da, yaş arttıkça bireylerin daha fazla sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu belirlenmiştir.²⁰

Obezite önyargısı ve obez bireylere karşı olumsuz tutumlar sağlık alanında çeşitli meslek gruplarında bildirilmektedir.^{21,22} Doktorlar, obezitenin yönetiminde önleyici ve tedavi edici role sahiptir ve obeziteye karşı olumsuz tutumları sağladıkları bakım hizmetlerini ve obez bireylerin aldıkları bakım kalitesini etkileyebilir. Sergilenen olumsuz tutumlar karşısında obez bireyler kendini değersiz, yetersiz ve istenmeyen hissedebilir ve ihtiyaç duydukları sağlık bakımını arama istekleri olumsuz etkilenebilir.²³⁻²⁵ Bu çalışmada, genel olarak tıp fakültesi öğrencilerinin %21.4'ü obeziteye karşı önyargılı, %69.1'i önyargıya eğilimli ve sadece %9.5'i obeziteye karşı önyargısızdır. Kadın öğrencilerde obezite önyargısı, erkek öğrencilere göre daha yüksektir ve BKİ değeri arttıkça öğrencilerde obeziteye karşı olan önyargı da artmaktadır. Kadın öğrencilerde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma paralel şekilde obezite önyargısı daha yüksektir. BKİ değeri arttıkça öğrencilerde obeziteye karşı olan önyargının da artması aslında BKİ değeri yüksek olan bireylerin kendilerine karşı da önyargılı olduklarını göstermektedir. Geller ve ark.²⁶ tarafından yapılan çalışmada, benzer şekilde tıp fakültesi öğrencilerinin obeziteye karşı olumsuz tutumlarının yüksek düzeyde (%70) olduğu saptanmıştır. Ülkemizde tıp fakültesi öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %51.8'inin önyargılı, %41.7'sinin önyargıya eğilimli olduğu saptanmış, bizim çalışmamızın aksine cinsiyetler arasında obezite önyargısı açısından bir fark belirlenmemiştir.²⁷ Ülkemizde diğer sağlık profesyonelleri öğrencileri ile yapılan çalışmalarda da, önemli bir azınlığın (%70-80) obez kişiler hakkında olumsuz tutumlara sahip veya olumsuz tutumlara eğiliminin yüksek olduğu belirlenmiştir.^{5,28,29} Bu çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, obezite önyargısının tıp fakültesi öğrencileri arasında yaygın bir şekilde görüldüğü söylenebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmadan elde edilen veriler, bir tıp fakültesinde eğitim gören öğrenciler ile sınırlıdır. Çalışmada, antropometrik ölçümlerin öğrencilerin beyanına dayalı olarak sorgulanması ve örneklem seçimi yapılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiği için örneklemde cinsiyet ve öğrencilerin eğitim gördüğü sınıf dağılımı açısından fark bulunması araştırmanın diğer sınırlılıklarıdır.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; bu çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinde obezite önyargısının yüksek oranda görüldüğü saptanmıştır. Kadın öğrenciler obeziteye karşı daha yüksek düzeyde önyargılıdır. BKİ arttıkça öğrencilerde obeziteye karşı olan önyargı da artmaktadır. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu gösterilmiştir. Yaş ve eğitim görülen sınıfın derecesi arttıkça öğrencilerin daha fazla sağlıklı beslenmeye ilişkin tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Erkek bireylerin ve BKİ değeri yüksek olan bireylerin sağlıksız besinleri tüketmekten daha yüksek oranda mutluluk duyduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada, sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ile obezite önyargısı arasında bir ilişki saptanmamıştır.

Obezite prevalansı giderek artan bir sağlık sorunudur ve en önemli nedenlerinden biri kötü beslenmedir. Gelecekte birinci basamak hekimi olarak görev alacak olan tıp fakültesi öğrencilerinde sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun benimsenmesi oldukça önemlidir. Yine obez bireyler ile karşılaşma olasılığı yüksek olan bu sağlık mesleği grubunun obez bireylere karşı önyargısız olması, bu bireylerde alınan sağlık hizmetinin aksamaması ve sürdürülmesi açısından önem taşımaktadır. Önyargılı ve olumsuz tutum ve davranışlardan kaçınmak için, sağlık profesyonelleri obez bireylere karşı olan olumsuz düşüncelerden arınmalıdır. Obezite konusunda önyargılı olan bireyler bu önyargılarının farkında da olmayabilir. Bu nedenle obezite önyargısı ve sağlıklı beslenme konusunda tıp fakültesi öğrencileri bilinçlendirilmelidir.

Bu konuda, ülkemizde tıp fakültesi öğrencilerinde yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte, bu çalışma sonuçlarının birey ve toplum sağlığı açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Geleceğin doktorları olan tıp fakültesi öğrencilerinde yeni çalışmalar yapılarak bu iki önemli konu üzerinde daha fazla durulmalıdır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarların herhangi bir çıkarıya dayalı ilişkisi yoktur.

Teşekkür: Çalışmaya katılan tıp fakültesi öğrencilerine teşekkür ederiz.

Araştırma Desteği: Çalışmayı maddi olarak destekleyen kişi/kuruluş yoktur.

Kaynaklar

1. Pieniak Z, Żakowska-Biemans S, Kostyra E, Raats M. Sustainable healthy eating behaviour of young adults: towards a novel methodological approach. *BMC Public Health* 2016; 16:1-9.
2. Alghamdi SA, Alqarni AA, Alghamdi AF, Alghamdi TK, Hasosah NM, Aga SS, et al. Knowledge, attitude, and practices regarding dietary habits among medical and non-medical university students. *J Family Med Prim Care* 2021; 10:3436.
3. Al-Haj MEA, Awooda HA, Elnimeiri MKM. Eating habits among medical students in a Sudanese medical faculty. *Int Res J Med Med Sci* 2015; 3:64-9.
4. Chourdakis M, Tzellos T, Papazisis G, Toulis K, Kouvelas D. Eating habits, health attitudes and obesity indices among medical students in northern Greece. *Appetite* 2010; 55:722-5.
5. Kasar KS, Akyol A. Hemşirelik öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının obezite önyargı düzeyine etkisi. *J Educ Res Nurs* 2019; 16:79-86.
6. Puhl RM, Heuer CA. The stigma of obesity: a review and update. *Obesity* 2009; 17:941.
7. Puhl R, Peterson J, Luedicke J. Motivating or stigmatizing? Public perceptions of weight-related language used by health providers. *Int J Obes* 2013; 37:612-9.
8. Flint S. Obesity stigma: Prevalence and impact in healthcare. *British Journal of Obesity* 2015; 1:14-8.
9. Ferrante JM, Piasecki AK, Ohman-Strickland PA, Crabtree BF. Family physicians' practices and attitudes regarding care of extremely obese patients. *Obesity* 2009; 17:1710-6.
10. Huizinga MM, Cooper LA, Bleich SN, Clark JM, Beach MC. Physician respect for patients with obesity. *J Gen Intern Med* 2009; 24:1236-9.
11. Gibson RS. Principles of nutritional assessment: Oxford university press, USA; 2005:259-261.
12. Ercan A, Akçil OK M, Kızıltan G, Altun S. Sağlık bilimleri öğrencileri için obezite önyargı ölçeğinin geliştirilmesi: GAMS 27- obezite önyargı ölçeği. *International Peer-Reviewed Journal of Nutrition Research* 2015; 2.
13. Demir GT, Cicioğlu Hİ. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeği (SBİTÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 2019; 4:256-74.
14. Sajwani RA, Shoukat S, Raza R, Shiekh MM, Rashid Q, Siddique MS, et al. Knowledge and practice of healthy lifestyle and dietary habits in medical and non-medical students of Karachi, Pakistan. *JPMA* 2009; 59:650.
15. Sinem U, Durukan E. Spor yönetimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi* 2021; 4:438-46.

16. Von Bothmer MI, Fridlund B. Gender differences in health habits and in motivation for a healthy lifestyle among Swedish university students. *Nurs Health Sci* 2005; 7:107-18.
17. Schulte EM, Gearhardt AN. Associations of food addiction in a sample recruited to be nationally representative of the United States. *Eur Eat Disord Rev* 2018; 26:112-9.
18. Gearhardt AN, Corbin WR, Brownell KD. Food addiction: an examination of the diagnostic criteria for dependence. *J Addict Med* 2009; 3:1-7.
19. Özenoğlu A, Beyza G, Karadeniz B, Fatma K, Bilgin V, Bembeyaz Z, et al. Yetişkinlerde beslenme okuryazarlığın sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlar ve beden kütle indeksi ile ilişkisi. *Life Sci* 2021; 16:1-18.
20. Sargin K, Güleşce M. Öğretmenlerin sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Van ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 7:1-11.
21. Foster GD, Wadden TA, Makris AP, Davidson D, Sanderson RS, Allison DB, et al. Primary care physicians' attitudes about obesity and its treatment. *Obes Res* 2003; 11:1168-77.
22. Phelan SM, Burgess DJ, Yeazel MW, Hellerstedt WL, Griffin JM, van Ryn M. Impact of weight bias and stigma on quality of care and outcomes for patients with obesity. *Obes Rev* 2015; 16:319-26.
23. Brown I, Flint SW. Weight bias and the training of health professionals to better manage obesity: what do we know and what should we do? *Curr Obes Rep* 2013; 2:333-40.
24. Malterud K, Ulriksen K. Obesity, stigma, and responsibility in health care: A synthesis of qualitative studies. *Int J Qual Stud Health Well-being* 2011; 6:8404.
25. Sabin JA, Marini M, Nosek BA. Implicit and explicit anti-fat bias among a large sample of medical doctors by bmi, race/ethnicity and gender. *PloS One* 2012; 7:e48448.
26. Geller G, Watkins PA. Addressing medical students' negative bias toward patients with obesity through ethics education. *AMA J Ethics* 2018; 20:948-59.
27. Uğurel BB. İzmir katip çelebi üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde obezite önyargısının belirlenmesi (tez). Atatürk eğitim ve araştırma hastanesi aile hekimliği kliniği. 2017:32-39.
28. Havva S, Seven A, Çetinkaya S, Pelin M, Aygin D. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin obezite ön yargı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi* 2016; 1:9-17.
29. Uyanık G, Yılmaz M, Şahin A. Sağlık bilimleri öğrencilerinin obezite ile ilgili önyargılarının belirlenmesi. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi* 2020; 2:48-58.